

Савчук Олександра Олександрівна

*кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

Коритін Денис Сергійович

*кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

ORCID: 0000-0001-9595-9799

ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ НЕФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ

Розглянуто види підтримки малих і середніх підприємств. Обґрунтовано актуальність організації фінансової підтримки. Вивчено основні види джерела фінансування та види державної фінансової підтримки малих і середніх підприємств. Проаналізовано порядок організації надання безповоротної фінансової допомоги (грантів) на створення та розвиток власного бізнесу протягом 2022-2023 років через Мінекономіки, Мінагрополітики та Державний центр зайнятості. Запропоновано використовувати отриманий досвід для стимулювання пріоритетних напрямів діяльності малого і середнього бізнесу

Ключові слова: фінансова підтримка, малі та середні підприємства, порядок організації, безповоротна фінансова допомога, грант, бізнес.

Savchuk Oleksandra

*PhD in Law, Junior researcher of the Scientific and Research Institute of Providing
Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine*

Korytin Denis

*PhD in Law, Junior researcher of the Scientific and Research Institute of Providing
Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine*

ISSUES OF ORGANIZING FINANCIAL SUPPORT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES BY NON-FINANCIAL INSTITUTIONS

Types of support for small and medium-sized enterprises are considered. The relevance of the organization of financial support is substantiated. The main types of funding sources and types

of state financial support for small and medium-sized enterprises were studied. The procedure for organizing the provision of non-refundable financial assistance (grants) for the creation and development of one's own business during 2022-2023 through the Ministry of Economy, Ministry of Agrarian Policy and the State Employment Center was analyzed. It is proposed to use the experience gained to stimulate the priority areas of activity of small and medium-sized businesses

Keywords: financial support, small and medium-sized enterprises, order of organization, non-refundable financial assistance, grant, business.

Завдання держави у сфері регулювання діяльності малих і середніх підприємств (далі – МСП) полягає у стимулюванні їх розвитку. Однак в цьому важлива не тільки створення сприятливого підприємницького клімату, але і підтримка МСП, яка може здійснюватися шляхом забезпечення можливостей фінансування, доступу до ринків, консультування, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. В умовах збройної агресії РФ проти України питання активізації регулюючої функції держави щодо організації фінансової підтримки МСП набуває особливої актуальності.

Джерела формування майна суб'єктів господарювання перераховані в Господарському Кодексі України, серед них важливу роль відіграють власне і кредитне забезпечення. Враховуючи, що питома вага власних фінансових ресурсів МСП складає в середньому 35–40 % [1, с. 120], а кредитування МСП стикається з проблемою їх низької платоспроможності, тому фінансова підтримка є найпоширенішим способом стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу.

Згідно зі статтею 16 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [2] основними видами фінансової підтримки є: часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проєктів суб'єктів господарювання; часткова компенсація лізингових, факторингових платежів і платежів за користування гарантіями; надання гарантій і поруки за кредитами суб'єктів малого і середнього підприємництва; надання кредитів для започаткування і ведення власної справи; надання позик на придбання і впровадження нових

технологій; компенсація видатків на розвиток кооперації між суб'єктами малого і середнього підприємництва та великими підприємствами.

У постанові Кабінету Міністрів України «Про надання фінансової державної підтримки» від 24 січня 2020 р. № 28 [3] передбачено можливості надання фінансової підтримки суб'єктам підприємництва шляхом здешевлення вартості кредитів і зниження фактичних витрат суб'єкта підприємництва для сплати базової винагороди за договорами фінансового лізингу, пов'язаними із провадженням господарської діяльності. Таким чином, державою найчастіше використовується фінансово-кредитна підтримка.

Починаючи з 01 липня 2022 року до кінця 2023 року в суб'єктів підприємництва з'явилася можливість отримувати безповоротну фінансову допомогу у формі грантів за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, державного бюджету та коштів, передбачених Мінекономіки за бюджетною програмою «Надання грантів для створення або розвитку бізнесу», згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання грантів бізнесу» від 21 червня 2022 р. № 738 [4]. Надання грантів здійснюється за чотирма напрямками:

- на створення чи розвиток власного бізнесу (для придбання меблів, обладнання, транспортних засобів, закупівлі програмного забезпечення, свійських тварин, птиці, багаторічних насаджень, саджанців, посівного матеріалу, сировини, матеріалів, товарів і послуг, пов'язаних з реалізацією бізнес-плану, на маркетинг, рекламу, орендну плату за обладнання чи нежитлове приміщення, лізинг і комерційну концесію);

- на створення або розвиток садівництва, ягідництва та виноградарства;

- на створення або розвиток тепличного господарства;

- на створення або розвиток власного бізнесу учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та членам їх сімей.

Потенційний отримувач гранту (юридична особа, кінцевими власниками якої є громадяни України, або фізична особа-підприємець) подає заяву засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Порталу Дія)

після проходження ним ідентифікації та автентифікації. До заяви додаються документи, залежно від напрямку: бізнес-план за формою, визначеною Мінекономіки [5], проекти висадки насаджень, зрошення, будівництва модульної теплиці з кошторисною документацією.

Рішення про надання грантів на створення або розвиток власного бізнесу приймається Державним центром зайнятості після проведення оцінювання заяв та інформації щодо відомостей, зазначених у заяві, ділової репутації отримувача та співбесіди з отримувачем. Рішення щодо грантів на висадку насаджень, їх зрошення, будівництво теплиць приймає Мінагрополітики та повідомляє про це Мінекономіки. Після укладання договору про отримання гранту (мікрогранту) з отримувачем йому надаються кошти у безготівковій формі через уповноважений банк. Протягом строку дії договору здійснюється моніторинг провадження діяльності отримувачем гранту. У разі невиконання умов договору може вимагатись повернення гранту.

Таким чином протягом 2022-2023 років державою розширені види фінансової підтримки. Отриманий досвід щодо організації надання безповоротної фінансової допомоги МСП доцільно використовувати і в подальшому для стимулювання пріоритетних напрямів розвитку малого та середнього бізнесу, зокрема стимулювання інноваційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коритін Д. С. Правове регулювання господарської діяльності малих та середніх підприємств: монографія. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021. 240 с.

2. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22 березня 2012 року № 4618-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#n84>.

3. Про надання фінансової державної підтримки : постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#n9>.

4. Деякі питання надання грантів бізнесу : постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text>.

5. Про затвердження Порядку проведення оцінювання заяв, критеріїв оцінювання та необхідної кількості балів (оцінки) для прийняття Державним центром зайнятості рішень про надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу, форми бізнес-плану, форми договору про надання мікрогранту, а також кінцевих строків подання заяв та граничної суми мікрогрантів : наказ Міністерства економіки України від 06.07.2022 р. № 1969. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-22#Text>.

REFERENCES

1. Korytin, D. S. (2021). Legal regulation of economic activity of small and medium -sized enterprises. Kharkiv : NDI prav. zabezp. innovats. rozvytku NAPrN Ukrainy [in Ukrainian].

2. Law of Ukraine on the development and state support of small and medium -sized enterprises in Ukraine, No. 4618-VI (2012, March 22). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#n84> [in Ukrainian].

3. On granting financial state support: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, No. 28 (2020, January 24). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#n9> [in Ukrainian].

4. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Some issues of grant grants, No. 738 (2022, June 21). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

5. On approval of the procedure for evaluating applications, criteria for evaluation and the required number of points (evaluation) for making the State Employment Center for Microgrants for Creation or Development Applications and Microgrants of the Microgrants: Order of the Ministry of Economy of Ukraine, No. 1969 (2022, July 6). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-22#Text> [in Ukrainian].